

היבטים לשוניים ויקרא פב

דקדוקי קריאה והדרכה לקורא בפרשת ויקרא ובקריאת זכור והפטרותה ובראשון של צו

י וְאִם-מִן-הַצֹּאן: יש להקפיד על הפרדת התיבות

א יד עליית שני

א טו וְנִמְצָה: בה"א ולא באל"ף¹

ב ב מִסֻּלָּתָהּ: הסמ"ך בקמ"ץ קטן. עַל כָּל-לִבְנָתָהּ: טעם טפחא בתיבת עַל, יש להיזהר לא להדביק את הלמ"דים שבין התיבות הבאות אחריה

ב ה מִצָּה: להטעים את הדגש החזק בצד"י שלא יישמע מלשון מציאה בלשון עבר

ב ז עליית שלישי

ב ח וְהִקְרִיבָהּ וְהִגִּישָׁהּ: במלרע ובמפיק בה"א, הקורא במלעיל ללא מפיק משבש משמעות

ב יג עַל כָּל-קִרְבָּנָהּ: יש להיזהר בהטעמת התיבות שלא לצרף את המילה כָּל לתיבה שלפניה

ב יד גִּרְשֵׁי: שי"ן שמאלית וכן הוא בהמשך בפס' טז מִגִּרְשָׁהּ

ג א עליית רביעי

ג ג הַמִּכֶּסֶה: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע לא בחטף פתח, כן הדבר גם בהמשך

ג יב וְאִם עֹז: כך צריכה להיות ההטעמה ולא כקורן ודומיו שם המילים מוקפות

ד א עליית חמישי

ד ח עַל-הַקָּרֵב: היחיד שלא נאמר בו אֶת-הַקָּרֵב

ד י כְּאֶשֶׁר יוֹרֵם: הרי"ש בפתח לא בקמץ. עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה: טעם טפחא בתיבת עַל

ד יג וְנִעְלָם: העי"ן בשווא נח וכן הדבר גם בהמשך

ד יז אֵת פְּנֵי הַפָּרֶכֶת: טעם טפחא בתיבת אֵת. בקורן ודומיו מוטעם בטעות אֵת מוקפת בניקוד סגול במקום טפחא-מרכא

ד כ וַעֲשֵׂה לָפָר: בזקף קטון ולא רביע כקורן ודומיו. יַעֲשֵׂה-לָּו: געיה ביו"ד, יש לקרוא בהעמדה קלה שם

ד כד וַשְּׁחַט אֹתוֹ: ברביע ולא בזקף כקורן ודומיו

ד כו וְנִסְלַח לָּו: הטעם לא נסוג אחור וכן הדבר בשאר המקומות

ד כז עליית ששי

ד לא הוֹסֵר חֶלֶב: הטעם בסמ"ך, לא נסוג לה"א. מִעַל זָבַח: שתי התיבות מוטעמות במונח ואינן מוקפות כפי שמופיע בקורן ודומיו

ה ח עֲרִפּוֹ: העי"ן בקמץ קטן

ה ט יִמָּצָה: הצד"י בצירי

ה יא עליית שביעי

¹ ההבדל אינו במבטא המילה, אלא בכתוב ובמשמעות, ועל הקורא והשומעים לתת את הדעת.

ה	יח	שָׁגָתוֹ: הגימ"ל הראשונה בשווא נח על אף הקושי
ה	כא	בְּגִזְלִ: במלרע. אֹז עֶשֶׂק אֶת-עֲמִיתוֹ: טעם טפחא בתיבת אֹז
ה	כב	וְכַחֲשׁ: טעם נסוג אחור לכ"ף. החי"ת בסגול, לא בצירי. לַחֲטָא: החי"ת בחטף לא בשווא נח
ה	כג	גִּזְלִ: הזי"ן בקמץ. עֶשֶׂק: השי"ן בקמץ. הִפְקֵד: הה"א בקמץ קטן
		מפטיר זכור דברים כה:
יז	עמלק:	יש הקוראים פרשת זכור כל מילה וכל אות לאט ובהדגשה והם עלולים לקרוא את המ"ם בדגש אבל המ"ם היא רפויה אחרי חטף. בְּצִאתְכֶם: הת"ו בשווא נע
יח	קָרָךְ:	געיה בקו"ף והר"ש בשווא נע. וַיִּזְנֹב: גם כאן בעלי הקריאה האיטית המדגישה עלולים לקרוא את הי"ד בשווא נע ובדגש בעוד שהיא ללא דגש ובשווא נח. כָּל-הַנְּחִשָּׁלִים: נחץ בנו"ן מפאת הגעיה שבה. וַיִּגַּע: קוראים שבכל קריאה אינם מבחינים בין אל"ף לעי"ן עלולים לקרוא כאן עי"ן פתוחה במקום עי"ן בפתח גנובה. כלומר ויגעה, אבל לפי קריאת האשכנזים יש כאן אל"ף גנובה ונקרא וַיִּגַּעַע. ולפי עדות המזרח: וַיִּגַּעַע. ומי שקורא ויגעה אינו שונה ממי שקורא במקום בְּהִנִּיחַ – בְּהִנִּיחָה!
יט	מִכָּל-אֵיבֶיךָ:	טעם קדמא באל"ף, גרש בב"ת והי"ד בשווא נע. אֶת-יָכָר: לאחרונה השתרש מנהג לקרוא פעמים את המילה "זכר" מנהג זה אינו מוכר באשכנז המערבי וגם לא בעדות המזרח. בקונטרס "מקראות שיש להם הכרע" של הר"מ ברויאר ז"ל ² האריך להוכיח שאין ספק שנוסח הצירי הוא הנכון, ואין כל צורך בקריאה הכפולה.
		הפטרה שמואל א יד (הספרדים מתחילים בפס' א):
א	לְמַשְׁחָךְ:	שי"ן בקמץ גדול, חי"ת בחטף קמץ וכ"ף סופית בקמץ גדול
ב	בְּעֵלְתוֹ:	געיה בב"ת, אין לקרא 'בלותו'
ג	וְהִפְיֵתָה:	במלרע
ד	וַיִּשְׁמַע:	י"ד בשווא נח, שי"ן בפתח והמ"ם בדגש חזק
יח	בְּדֶרֶךְ:	הבי"ת בשווא נע ולא בפתח
כג	וַיִּמְאַסְךָ:	בתכנת הכתר שאנו מעתיקים ממנה אין געיה באל"ף, עם זאת אין ספק שהאל"ף בקמץ רחב והסמ"ך בשווא נע ³ .
כה	וְאַשְׁתַּחֲוָה:	הוא"ו בשווא נע
כח	מִמֶּךָ:	כ"ף סופית דגושה
ל	וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי:	מלעיל.
		ראשון של צו:
ו ב	מוֹקֵדָה:	אין מפיק בה"א. תוֹקֵד בּוֹ: הטעם נסוג לת"ו
ו ג	וּמִכְנָסִי-בֵד־	העמדה קלה במ"ם

² צורפה לגיליון תצוה סז, המעוניין יפנה אלי.

³ במקרים האלה "השלים" ר"מ ברויאר ז"ל געיות קלות אע"פ שאינן בכתב היד.

ו ד שני במנחת שבת

ו ה תוקד-בול: העמדה קלה בת"ו

ו ז שלישי במנחת שבת

ו ח וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: בשאר מקומות: וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ

ו יא יֶאֱכְלֶנָה: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהספרים

זרע שמשון וְיִקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. במדרש לפי שהיתה דעתו של משה עגומה עליו, אמר כולם הביאו נדבתן למשכן, ואני לא הבאתי, אמר לו הקב"ה חייך שדיבורך חביב עלי יותר מן הכל, שמכולם לא קרא הדיבור אלא למשה, הדא הוא דכתיב "ויקרא אל משה", ע"כ. וקשה דמשמע שמשה הוא זה שדיבר, ובהמשך מביא המדרש את הפסוק "ויקרא אל משה", והיינו הקב"ה הוא זה שדיבר. ויש לפרש ע"פ המדרש (במדבר יב:ט) עה"פ "נִצֵּר תִּאֲנֶה יֶאֱכָל פְּרִיָּהּ (משלי כו, יח)", דלפי שנתן משה נפשו על המשכן להראות כל חכמי לב והאומנים שלא יטעו ממה שצוה הקב"ה, לכך נקרא על שמו, שנאמר "וַיְהִי בַיּוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה (במדבר י, א)", וכן בכל דיבור ודיבור נאמר "כִּי־אֶת־מֹשֶׁה (שמות לט, א ועוד רבים בפקודי)", ע"כ. ולפ"ז יש לפרש כוונת דברי המדרש "דיבורך חביב עלי", שהכוונה על דיבורו של משה לכל האומנים ועושי המלאכה, זה חביב לפני הקב"ה יותר מכל המנדבים, והטעם הוא, משום שגדול המעשה יותר מן העושה, ומשום כן אמר לו הקב"ה שלא יהיה נפשו עגומה במה שלא התנדב למשכן, דאדרבה, גדול המעשה יותר מן העושה, ולכך רק לו קרא הקב"ה ונתייחד עמו לבדו הדיבור תוך המשכן, כי נחשב שהוא עשה את הכל ונקרא על שמו. וזה מה שסיים הפסוק "לאמר", היינו שבזכות שהוא דיבר עם כולם והורה להם איך צריך לעשות כל דבר, זכה ל"דיבר" ה' אליו.

כפרת הקרבנות. יש לדקדק מה הועילו הקרבנות, הלא הם מכפרים רק על השגגות, ומה תועלת יש מכך בזמן שעדיין נשארים עליו החטאים שעשה במזיד. ועוד קשה במה שאמרו חז"ל דכיון שישראל חטאו ניטל מהם ביהמ"ק בכדי לכפר עליהם, ותמוה דהאיך יתכפר להם כשלא יהיה להם ביהמ"ק, הרי עיקר הכפרה היא כשיש מקדש ומקריבים קרבנות. וי"ל דהטעם שהקרבן אינו מכפר רק על השוגג, הוא משום שמי שחטא בשוגג, החטא גורם לו ריחוק מהקב"ה, ולכך ע"י הקרבן מלשון קריבות, זוכה להתקרבות, אך כל זה שייך רק למי שחטא בשוגג ולא נעשה פגם בנפשו, אולם מי שחטא במזיד, אינו יכול להתקרב עד שיתקן את מה שפגם בנפשו. והנה מסורת בידינו שהיצה"ר לא יחטיא את האדם בתחילה בעבירה חמורה, אלא מתחיל בעבירה קלה, ורק אח"כ גורר את האדם לעבירה חמורה, ולכך נתן הקב"ה לישראל את ביהמ"ק והקרבנות בכדי שתיכף ומיד כשהיצה"ר מחטיא אותם בעבירה קלה בשוגג, יוכלו מיד להתכפר קודם שיבואו לחטא בעבירה חמורה במזיד, וזה התועלת שהיה לישראל מביהמ"ק והקרבנות. ובכך מיושב מה שהקשינו דמה מועיל הקרבנות שמכפרים רק על השגגות, והיינו משום שאם יתכפרו מיד, לא יבוא לעולם לחטא במזיד, אך כשבנ"י חטאו ולא התחרטו על שגגתם, אזי באו לידי זדונות, ומחמת זה בטלו להם הקרבנות, כי כבר לא יועיל להם הכפרה על השגגות, מכיון שיש להם כבר עבירות חמורות שבמזיד, וא"כ מה ענין בכפרה על השגגות. ולכן כדי שיהיה להם כפרה, דנס הקב"ה בדרך אחרת, דהגלה אותם לארצות הגוים, ואז אף כשהם חוטאים, דינם כאנוסים מחמת צער וטירוף שיש להם בגלות, וכמבואר במדרש (ילקוט בשלח רמז רל"ד) שמלאך מיכאל המליץ זכות על ישראל דאף שעבדו עבודה זרה במצרים, נחשבים אנוסים, היות ועשו כן מחמת השיעבוד. ואף עבירות חמורות במזיד שעברו בשעת החורבן, נתכפרו מחמת הצער הגדול של החורבן, ובישעבוד הצער של

אורך הגלות. וזה שאמר "שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נִקְנִי, גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׁף עֲבָדֶיךָ" (תהלים יט, יג-יד), דלפי שהאדם אינו יכול להיזהר מכל השגגות, לכך קבע הקב"ה שאם כשנודע לאדם שחטא, יבקש מחילה מהקב"ה, אז יזכה לכפרה. ומנסתרות היינו שגגות שלא נודעו לו כלל, ינקה אותם הקב"ה בעצמו, ואז אם אכן נתחרט מהשגגות ואף הקב"ה ינקה אותו מהנסתרות, אז נזכה ד"מִזֵּדִים חֲשֹׁף עֲבָדֶיךָ", היינו שלא יגיע לידו עבירה במזיד. זרע שמשון פקודי אות ד'.

הרב גור-אריה צור נר"ו.

ויקרא אל-משה

ויקרא א' קטנה. ובדברי הימים אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ (תחילת הספר), א' רבתי. ועי' ב"אוהב ישראל" מאפטא, ותמצית דבריו הם **בסוד הצמצום** מאדם ועד משה רבנו. ותהיה האות א' כנגד אלופו של עולם, ובדברי הימים נכתב א' רבתי כנגד בריאת העולם, שממנו ית' השלשלות כל העולמות. ויקרא א' זעירא, משום חיבת הקדש למשה רבנו חיבה של מלאכי השרת וְקָרָא זֶה אֵל זֶה (ישעיהו ו, ג), ובתרגום ומקבלין דין מן דין, והיינו השתלשלות העולמות זה מזה, אשר על כן צמצם עצמו כדיכול לזה העולם להיות עם משה, עי"ש.

ולפי דבריו יש לומר, דע"י שהאדם מצמצם גאוותו עד תכלית הענווה, מא' רבתי של אדם, עד א' זעירא שבמשה, ע"י כך הוא פותח פתח להשראת השכינה עליו עד כדי צמצום השגחתו ית' בעולמו להיות עמו.

ועוד י"ל, ויקרא אל משה. א' קטנה. ובדברי הימים אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ, א' רבתי. והיינו שאמר הכתוב וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עָלָיו פְּנֵי הָאֲדָמָה (במדבר יב, ג). ורמז בזה מכל האדם שנכלל באדם הראשון, שנברא מ"אֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (בראשית ב, ו).

ועוד יש לומר, על דרך המדרש: אָדָם הָרָאשׁוֹן הָיָה בְּכוֹרוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכִיוֵּן שֶׁקָּרַב קָרְבָּנוֹ, שֶׁנֶּאֱמָר (תהלים סט, לב): וְתִיטֵב לִּי מְשׁוֹר פֶּר מִקֶּרֶן מִפְּרִיס, לְבַשׁ בְּגָדֵי כְהֵנָה גְדוּלָּה, שֶׁנֶּאֱמָר (בראשית ג, כא): וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתֹנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם, וגו'. (מדרש רבה במדבר, פר' ד').

וְהוֹיֵנוּ בָּהּ, מֵאֵי מִקֶּרֶן מִפְּרִיס, ופירשו בו: מקרין שהיה בעל קרן אחת; מפריס שהיה טהור. מפריס פרסה.

ואשר על כן, על דרך הדרש, יֵאָמֵר, מקרין, שהיה קרבנו מקרין קרני הוד לכל הדורות, בהשתלשלות כל העולמות; ומפריס שנתן לכל אחד ואחד חלקו כפי הראוי לו, ומפריס לשון פָּרַס.

עד השתלשלות העולמות והדורות בדרך של ומקבלין דין מן דין, עד משה רבנו. שנאמר לו אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וכו' וְנִסְלַח לוֹ (ויקרא ד, כו ועוד). אדם כי יקריב, הוא אדם הראשון, כי יקריב שור פר, מקרין הוא ומפריס עד אשר תקריבו את קרבנכם, מכם, מכם הוא קרבנכם משתלשל חזרה כאור חוזר עד אדם הראשון, ונסלח לו. ונסלח לו, למקריב האחרון, ונסלח לו למקריב הראשון. שע"י קרבנכם ונסלח לו לאדם הראשון. והוא בירור כל הגלויות, מגלות האדם הראשון מגן עדן מקדם, ועד גלותו בגלות המר הזה, לגאלנו ולהחזיר העטרה לראשיתה, לשוב האדם לגן עדן העליון, ולשובנו לראות ביפי תפארת מקדשנו בארץ החיים בב"א.

מלוא העומר. אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶּס קֶרֶבֶן לֹא מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבְּנֵכֶם. וְלֹא זָכַר כֹּאן "עוֹף", אֲעִ"ג דִּהְיוּלָה בָּאָה גַם מִן הָעוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַחֲ"כּ "מִן הָעוֹף" (פס' יד). וִירָאָה לִפִּי מָה שֶׁאֱמָרוּ חוֹ"ל וְיִקְרֶה ב' ו' דֹּאִין הַקֶּבֶ"ה מִזְכִּיר דָּבָר רַע עַל יִשְׂרָאֵל, דְּבִבְרָכָה כְּתִיב "אֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם" (דברים כו, יב), וְאִילוּ בִּמְקַלְלִין לֹא נֶאֱמַר "אֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ לְקַלֵּל אֶת הָעָם", אֲלֹא כְּתִיב "וְאֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ עַל הַקִּלְלָה" (פס' יג), מִשּׁוּם שֶׁלֹּא רָצָה לְהִזְכִּיר עֲלֵיהֶם שֵׁם קִלְלָה. וְכֵן כְּתִיב "אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיּוֹן" (דברים טו, ד), וּבְמִידָה שְׂאִינָה טוֹבָה כְּתִיב "כִּי לֹא יִחְדַּל אֲבִיּוֹן מִקֶּרֶב הָאָרֶץ" (פס' יא), וְלֹא כְּתִיב "כִּי לֹא יִחְדַּל מִמֶּךָ אֲבִיּוֹן"⁴. וּלְפִי מוֹבֵן, דְּלִכְּן בַּהֶעוֹף שָׁבָא בְּדִלּוֹת, לֹא זָכַר וְהִלְשׁוֹן "תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבְּנֵכֶם", כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהִזְכִּיר פּוֹרְעָנוּת עַל יִשְׂרָאֵל, לְכֵן הִזְכִּיר יִתְבָּרֵךְ רַק "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבְּנֵכֶם", כְּלוּמָר שֶׁלֹּא יִזְכִּיר עֲלֵיהֶם שֵׁם דִּלּוֹת וְכִשְׁמִדְּבַר בִּלְשׁוֹן נֹכַח: "תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבְּנֵכֶם".

הָרֵב אֲלִיעֶזֶר פּוֹלִיִּים נִרְ"ו. מֵאֲהֵל מוֹעֵד. אֲהֵל ת"א מְשֻׁכָּן. וְכֵן מִתּוֹרָגִם לְשׁוֹן אֲהֵל בְּכָל מְקוֹם. וּמוֹעֵד תִּרְגֵּם זִמְנָא. וְאִינוּ מִלְשׁוֹן זִמֵּן. דְּמוֹעֵד הָאֱמֹר כֹּאן אִינוּ מִלְשׁוֹן זִמֵּן כְּמוֹ לְמוֹעֵד אֲשֶׁר דָּבָר אֶתְּוֹ אֱלֹקִים (בְּרֵאשִׁית כֹּא, ב), אֲלֹא מִלְשׁוֹן הַתּוֹעֲדוֹת. נְכֻמוּ בֵּית הַעֲוֵדָה. נְשׁוֹר בְּרֵשִׁי פ' כ' כִּי תִשָּׂא ל"ג ז' יְעוֹרֵשׁ. וּמִתּוֹרָגִם זִמְנָא כְּמוֹ וְנִעְדָּתִי לָךְ שֵׁם (שְׁמוֹת כה, כב). שְׁמִתּוֹרָגִם וְאִזְמֵן. (וְעַמְשׁ"כ בְּפִרְשֵׁת כִּי תִשָּׂא שֵׁם).

מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן. בֶּקֶר דֶּרֶךְ אֲוֹנְקְלוֹס לְתִרְגֵּם בְּכָל מְקוֹם תּוֹרִי. כְּתִרְגֵּם תִּיבֵת שׁוֹר וּפִר בִּלְשׁוֹן רַבִּים. וְגַם בְּמִקּוֹם שֶׁכְּתוּב פֶּר בֵּן בֶּקֶר כְּמוֹ לְהִלֵּךְ ד' י"ד כּוֹפֵל הִלְשׁוֹן מִתִּרְגֵּם תּוֹר בֵּר תּוֹרִי, וְהוּא מִשּׁוּם דְּבִלְהֵ"ק כְּמוֹ שֵׁינֵשׁ שֵׁם כּוֹלֵל לְמִינֵי הַצֹּאן זֹלֶת שֵׁם הַפֶּרֶט לְכַבְּשִׁים וְעִזִּים, יֵשׁ כְּנִגְדּוֹ כְּעֵין שֵׁם כּוֹלֵל לְמִין הַבֶּקֶר אֲפִי שֶׁבִּבְקֶר אֵין אֲלֹא מִין אֶחָד. נִוְאוֹלִי מִשּׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם כּוֹלֵל לְמִין הַזְּכָרִים וּלְמִין הַנְּקִבּוֹת. דְּשׁוֹר אִינוּ אֲלֹא בְּזָכָרִים. וּבִהְיֵי נִיחָא טְפִי לְשׁוֹן פֶּר בֶּקֶר. דֹּאֲלִ"כ הוּא כְּפִלּוֹת. אֲבֵל בִּלְשׁוֹן אֲרָמִי אֵין לוֹ אֲלֹא שֵׁם הַפֶּרֶט.

א ב הָרֵב עֲמָרִם אִיזִנְשֵׁטִין נִרְ"ו. דְּבָר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם פִּי-יִקְרִיב מִכֶּסֶּס קֶרֶבֶן לִי מִן-הַבְּהֵמָה מִן-הַבֶּקֶר וּמִן-הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת-קֶרְבְּנֵכֶם: פִּירֵשׁ"י שִׁיבֵי יִקְרִיבִי הַכּוֹוֹנָה יִכְשִׁיקְרִיבִי, וּלְפִי זֶה לְכַאוּרָה כּוֹוֹנָה הַכְּתוּב לּוֹמַר שֶׁכְּשִׁיקְרִיב קֶרֶבֶן לְהֵשֶׁם – יִקְרִיבֵנוּ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן. וְכַמְבֹּאֵר בְּרַמְבַּ"ן. וְאִ"כ קִשָּׁה לְמָה הַפְּסִיקוּ בְּאַתְנַחְתָּא בִּיבִי יִקְרִיב מִכֶּסֶּס קֶרֶבֶן לְהֵשֶׁם, וְהִרִי עֵדִיין לֹא נִשְׁלַם כֹּאן מֵאֱמָרָה, שֶׁהִרִי לֹא אָמַר מָה יַעֲשֶׂה כְּשִׁיקְרִיב. [וְלַכַּאוּרָה הִיָּה רֹאזִי לְהִטְעִים: דְּבָר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם – אָדָם פִּי-יִקְרִיב מִכֶּסֶּס קֶרֶבֶן לִי מִן-הַבְּהֵמָה מִן-הַבֶּקֶר וּמִן-הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת-קֶרְבְּנֵכֶם:].

וְלַכַּאוּרָה מְבֹאֵר שֶׁפְּשׁוּטוֹת הַכְּתוּב הוּא שֶׁתַּחֲלִילַת הַפְּסוּקָה הוּא עֲנִין לְעִצְמוֹ, שֶׁאֱמָר הַכְּתוּב שֶׁאֲדָם מִכֶּם שִׁיקְרִיב קֶרֶבֶן – יִקְרִיבֵנוּ לְשֵׁם הַוִּי"ה, וְכְמוֹ שֶׁאֱמָרוּ בְּתוֹרַת כְּהִנִּים (דִּיבּוּרָא דְּנִדְבָה פִּרְשָׁתָא בִּי הִלְכָה הִי) ר' יוֹסִי אֹמַר כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר קֶרֶבֶן, אֱמֹר בִּיּוֹד הִיא [כְּלוּמָרָה: שֶׁכְּתוּב שֵׁם הַוִּי"ה וְלֹא יֵאֲלָקִים]. כֵּן בִּיאוּרֵי הַר"שׁ וּרְבִינוּ הַלֵּל, שֶׁלֹּא לִיתֵן פִּתְחוֹן פֶּה לְמִינִים לְרִדּוֹת.

⁴ ז"ל הַמְדַּרְשׁ: ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בִּשְׁם ר' לִוי אָמַר אֲפִי הַכְּתוּבִים חֲלָקוּ כְּבוֹד לְיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּתִימָא "אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶּס", אֲבֵל כְּשֶׁהוּא בֹא לְדַבֵּר בְּדָבָר שֶׁל גִּנְאִי רֹאֵה מָה כְּתוּב, "אָדָם מִכֶּם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בִּשְׂרוֹ" אֵין כְּתִיב כֹּאן, אֲלֹא "כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בִּשְׂרוֹ" (וִיקְרָא יב, ב). ר' שְׁמוּאֵל בֵּר נַחֲמָן אָמַר, כְּתִיב "אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיּוֹן" (דברים טו, ד), אֲבֵל כְּשֶׁהוּא בֹא לְדַבֵּר בְּדָבָר שֶׁל גִּנְאִי, "כִּי לֹא יִחְדַּל אֲבִיּוֹן מִקֶּרְבְּכֶם" אֵין כְּתִיב כֹּאן, אֲלֹא "מִקֶּרֶב הָאָרֶץ" (פס' יא). ר' שְׁמוּאֵל בֵּר נַחֲמָן אָמַר "וְאֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ לְקַלֵּל אֶת הָעָם" אֵין כְּתִיב כֹּאן, אֲלֹא "וְאֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ עַל הַקִּלְלָה" (דברים כו, יב), אֲבֵל בְּבִרְכָּה כְּתוּב "אֱלֹהֵי יַעֲמֹדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם" (פס' יב).

ומה שבפסוק לקמן ב א וְנָפֶשׁ כִּי-תִקְרָא קֶרֶב מִנְחָה לִּי, ולא הפסיקו ביופּשׁ כִּי תִקְרָא קֶרֶב מִנְחָה, [וא"כ היה מוטעם: וְנָפֶשׁ כִּי-תִקְרָא קֶרֶב מִנְחָה – לִּי]. נראה שזה משום שכיון שמהפסוק שלפנינו כבר למדנו את זה שכשאדם מקריב קרבן – יקריבנו להשם, לא הוצרך שם שוב ללמד את זה שהבאת המנחה תהא להשם, וכוונת הכתוב שם היא שכשיקריב קרבן מנחה להשם – יסולת ייחיה קרבנו וגו'.

א ה הרב גמליאל ב"ר אלחנן רבינוביץ נר"ו בפרשתנו כתוב, וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבֶּקֶר לִפְנֵי ה' וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם. פירש רש"י: "ושחט והקריבו הכהנים – מקבלת הדם ואילך מצות כהונה. לימד על השחיטה שכשרה בזר." בזהר הקדוש (פרשת נשא) מובא, כי השחיטה לא הוכשרה אלא בזר, אבל לכהן אסור היה לשחוט, וכלשונו: "ושחט את בן הבקר – ושחט אחרא, ולא כהנא, דכהנא אסיר ליה בדינא".

והקשו בספר מרפסין איגרי בפרשתנו, וז"ל: כיצד, אם כן, הכהן הגדול היה שוחט את פרו ביום הכיפורים, כפי שנאמר "וְשָׁחַט אֶת פֶּרֶ הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר לוֹ" (ויקרא טז, יא), וכיצד התמיד היה נשחט ביום הכיפורים על ידי הכהן הגדול, כמבואר במשנה (יומא ל"א ע"ב), והלא השחיטה אסורה לכהן, ? עכ"ל.

א ותירצו שם הרב משה בריש שליט"א, והרב א. יונגרמן שליט"א, על פי החשק שלמה מנחות שם, וז"ל: כוונת הזוהר היא שמכיוון שהשחיטה כשרה בזר, מוטלת המצוה לשחוט על בעל הקרבן, שהרי "מצוה בו יותר מבשלוחו". ובפרט לפי שיטתו של מחבר הזוהר – רבי שמעון – הסובר ששחיטה הוקשה לסמיכה: "מה סמיכה בזרים, אף שחיטה בזרים" (מנחות י"ט ע"א), הרי שעל בעל הקרבן לשחוט כשם שהוא סומך. משום כך, כאשר הכהן הוא בעל הקרבן, עליו החובה לשחוט, ולכן שוחט הכהן הגדול את פרו ביום הכיפורים, שהרי הוא בעל הקרבן. וכן בשחיטת התמיד שהינו קרבן ציבור, אין עדיפות לזר על פני הכהן. עכ"ל.

ב עוד תירץ שם הרב משה בריש שליט"א, וז"ל: ניתן לפרש שטעמו של הזוהר שלכהן אסור לשחוט, הוא משום שבגדי כהונה שלובש הכהן היום בגדי כלאיים שהותרו בשעת עבודה, ואולם בשחיטה שכשרה בזר, נחשב הלוּבֶשׁ כְּלוּבֶשׁ בגד כלאיים שלא בשעת עבודה, ומשום כך שוחט זר. לפי טעם זה גם כהן יכול לשחוט ללא בגדי כהונה. אולם, ביום הכיפורים לא היו בבגדי הכהן הגדול כלאיים. ואף לדעת הסוברים (יומא י"ב ע"א) שאבנטו של כהן גדול כל השנה הוא כאבנטו של כהן הדיוט, ובכל השנה היה כלאיים בבגדיו, ביום הכיפורים הכל מודים שלא היה כלאיים בבגדיו. עכ"ל. **א"ה. ליתא! עבודות הכוהן הגדול ביום הכיפורים של כל יום כמו תמידין ומוספין נעשו בבגדי זהב העשיות כלאים, ובאבנט הכלאים! וגם פשיטא יותר מביעתא דכותחא, שהכוהן כשמתחבב בעזרה רשאי ללבוש בגדי כהונה גם כששוחט, גם אם היא כשרה בזר!**

ג עוד תירצו שם הרב יחזקאל שינפלד שליט"א, והרב משה אביאלי שליט"א, וז"ל: יתכן שהאיסור על הכהן לשחוט נאמר רק לכהן הדיוט, אך הכהן הגדול רשאי לשחוט, שהרי יכול הוא לעבוד כל עבודה, ובכל זמן. ניתן להוסיף ולומר, שהטעם שמביא הזוהר לאיסור על הכהן לשחוט הוא משום שבכך פוגם הכהן את מידתו שהיא חסד. יתכן שטעם זה אינו שייך בכהן גדול. עכ"ל.

ד לענ"ד י"ל בס"ד שהנה במסכת יומא (מ"ב ע"א) מובאת דיעה, שגם שחיטת פרו של כהן גדול, כשרה בזר. יתכן שרשב"י – מחבר הזוהר – סובר כשיטה זו, ולדעתו ראוי שזר ישחט, ולא הכהן הגדול. ובנוגע לשחיטת התמיד – יש הסוברים ששחיטת התמיד אינה חייבת להיעשות על ידי הכהן הגדול אף ביום הכיפורים, משום שהכלל האומר "שכל עבודות היום אינן נעשות אלא בו", מתייחס אך ורק למצוות המיוחדות ליום זה. כל שכן שלשיטה הסוברת שאפילו את

פרו של כהן גדול רשאי הזר לשחוט, בודאי שיהיה רשאי לשחוט את התמיד. לפי האמור ניתן לתרץ שרי שמעון בר יוחאי סובר כדעיה זו, ואכן ראוי שזר ישחוט.
ה עוד י"ל בס"ד שדברי הזהר נאמרו ביחס לקרבנות שרשאי זר לשחוט, שבהם שוחט זר. אולם בעבודת יום הכיפורים – אין זר יכול לשחוט, אלא הכהן הגדול, שהרי כל עבודות היום אינן כשרות אלא בו בלבד.

א' ט"ז הרב אליעזר פולייס נר"ו א"ל מקום הדפוס, מ"ש בספרים בלשון אונקלוס באתר דמוקדין קטמא, תיבת מוקדין הוא ט"ס. דמוקדין הוא לשון שריפה כמבואר ריש פ' צו וכן בתרגום שם, וי"ס דגרסי מוקרין, ובג' מוקדין נתחלף דלית ברי"ש, ואמנם גם לשון מוקרין צ"ב. וי"ג מקרין **[א"ה. כן גם במפעל הכתר של בר-אילן, ובמכון ממרא.]** וכתב בפתשגן שהוא מלשון אקראי, מפני שאח"כ היה הדשן נבלע באמה, ואולי גם לשון מוקרין יש לפרש כן. וי"ג מושדין ונראה שהיא הגירסא המחזורת. **[א"ה. ליתא! הגרסה הנכונה היא דמקריין, כנ"ל]** נוכן להלן ד' י"ב שפך הדשן תרגם מיעד קטמא, מיהו התם כתיב שפך בקרא. וכל עיקר תיבה זו היא הוספה על לשון המקרא.

ג טז והקטיגם הפהן המזבחה לחם אשה לריח ניחוח כל-חלב ליי:

קשה למה חיברו את 'לחם אשה לריח ניחוח', עם 'כל חלב לה', [ולמה לא הטעימו: והקטיגם הפהן המזבחה לחם אשה לריח ניחוח - כל-חלב ליי].

והנה בחולין קיז. לומד ר' ינאי מיכאש' יורם משור זבח השלמים (ויקרא ד, י) שיש מעילה באימורי קדשים קלים. והקשו עליו שהרי רבי דרש את זה מיכל חלב לה' שבפסוק זה. ותירץ אב"י שרי ינאי הוצרך לדרשה זו משום שביכל חלבי לא מבואר שזה גם ביותרת הכבד ושתי הכליות, [שהרי אינם יחלבי אלא יבשרי].

והנה בתו"כ (פרק כ הלכה ה) למדו מכאן שיש מעילה בחלב, ואילו את 'כאשר יורם משור זבח השלמים' דרשו (בדיבורא דחובה פרק ד הלכה ב-ג) ללמד שצריך לשמה ושזה משים שלום. ולכאורה נשאר קשה א"כ מנלן שגם ביותרת הכבד ושתי הכליות יש מעילה.⁵ ואולי י"ל שלשיטת התו"כ לומדים מזה שחיברו את 'לחם אשה לריח ניחוח' עם 'כל חלב לה', שילה' שמלמד שיש מעילה, מוסב על כל מה שהוא 'לחם אשה לריח ניחוח', ויותרת הכבד ושתי הכליות בכלל זה.

ולשיטת ר' ינאי נראה שהטעם שלא הטעימו: והקטיגם הפהן המזבחה לחם אשה לריח ניחוח - כל-חלב ליהנה: הוא משום שעיקר הפסוק הוא 'לחם אשה לריח ניחוח לה', [וכמו לעיל בפסוק יא, ובהרבה פסוקים בפרשיות הקרבנות], אלא שהוסיפו בפסוק זה גם את 'כל חלבי' לומר שגם הוא להי, וכיון שזה הרי פשוט שהוא בכלל 'לחם אשה לריח ניחוח', ולכן דרשו שזה בא ללמד שהיחלבי שייך להי ויש בו מעילה.

ה ו מלוא העומר והביא את אשמו לה' על חטאתו אשר חטא נקבה מן העצא וגו' לחטאת. כאן [בעשיר] כתיב "על חטאתו אשר חטא", ואילו בדלות כתיב "ואם לא תגיע ידו די שעה והביא את אשמו אשר חטא", ובדלי דלות שהיא עשירית האיפה נאמר "והביא את קרבנו אשר חטא (פס' יא)", ובודאי שלשינויים הללו יש טעמים אין מספר. ואפשר ליתן טעם, כי ידוע שהעשיר מעותד לחטוא יותר מן העני, דהעני לבו נשבר ונשמר יותר מן החטא, כי לבו פנוי יותר להשמר ולהשגיח על דרכיו שלא יבוא לידי מכשול, משא"כ העשיר שטרוד בפיוזר נפש. לכן בעשיר

⁵ שהרי לשונו של ר' ינאי וכי מה למדנו משור זבח השלמים. ומשמע לכאורה שאם לומדים ענין אחר משור זבח השלמים, אין לדרוש את זה על יותרת הכבד ושתי הכליות. וצ"ע בזה.

נאמר "על חטאתו אשר חטא", ובעני נאמר "והביא את אֲשֶׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא", כי אצל העני החטא עצום ביותר, כי העני לבו נכנע ונזהר יותר מן החטא, ולכן נחשב לו לחטא ל"אֲשֶׁם", ואילו בעשיר נחשב רק ל"חטא"⁶. ובדלי דלות כיון שהוא עני יותר, ראוי שיהיה לבו נכנע ונשבר ונזהר הרבה מן החטא, לכן היה ראוי שלא יכופר עונו, ומה גם בדבר מועט שהיא עשירית האיפה בלא שמן ובלא לבונה, ואולם הוא יתברך חפץ חסד הוא לחלץ עני בעניו, ומחשב לו כמו בהמת עשיר, שראוי היה באמת להביא בהמה, ולכן כתיב "והביא את קרבנו", דנחשב כאילו הביא קרבן שלם. והנה כתב בעל הטורים לעיל ד:בג וז"ל: נאמר בקרבן נשיא ריבוי "את", דכתיב והביא את את קרבנו", לומר שיביא קרבן שמן וגדול, לפי שבכל יום אוכל פטומות, ולא יהא שלחנו מלא ושלחן רבו ריקם, עכ"ל. ונראה דלכך נאמר גם בדלי דלות "והביא את קרבנו", כלומר לפי הנהגתו ומאכליו חריבה יפה, יביא קרבנו לפני ה' וחריבה יפה. [והטעם דמביא מנחה בלי שמן ובלי לבונה, אע"ג דהיה ראוי להביא חריבה יפה עם שמן ולבונה, היינו משום דאדרבה, זהו עונשו שלא יהיה קרבנו מהודר, וזהו לו כדי בזיון יותר, שכיון שהוא עני יותר, ראוי שיהיה לבו נכנע ונשבר ונזהר הרבה מן החטא.

סוף הפרשה גור אריה צור נר"ו

וּכְפָר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה' וְנִסְלַח לוֹ עַל-אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ.

לכאורה נראה הדבר כמסיים הפרשה בדבר שאיננו טוב. שנאמר לְאַשְׁמָה בָּהּ. אך בשימת לב יעויין דקאי ארישא, וְנִסְלַח לוֹ עַל-אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה. ועל דרך סרסו ודרשהו: **עַל-אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ – וְנִסְלַח לוֹ.** ועל דרך הצח, חלק את המילה לְאַשְׁמָה לשתי מלים, ועל דרך אל תקרי. אל תקרי לְאַשְׁמָה אלא לא שְׁמָה. אין שְׁמָה עבירה. כי לאחר שנשלח לו, חוזר להיות כמות שהיה ללא עבירה. שנשלח לו מעיקרא.

ועוד, יש לשאול, מה מלמדנו באמרו **עַל-אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה**. מאי על אחת. ויש לומר, שגם בתשובה וכפרה לא יעשה מצוות חבילות חבילות, אלא יתן דין וחשבון לתשובה ולכפרה על כל אחת ואחת. ועוד יש לומר, שכל אחת מן העבירות הרי היא כעובר על עולם ומלואו, שיראה עצמו וכל העולם כולו חציו זכאי וחציו, שאם עובר על אחת הרי מטה את כל העולם לכף חובה. ומידה טובה מרובה, שכנגד עבירה אחת שהתכפר לו מאהבה הרי חובה הפכה לזכות, ומתהפכת החובה למצוה אחת יתירה על החובה, ומעתה מטה עצמו וכל העולם כולו לכף זכות.

⁶ גם החיד"א (פני דוד כאן) כתב יסוד הדברים האלה דחטא של עני חמור יותר, וז"ל: בקרבן עולה ויורד שאלני נכבד אחד דכתיב "ואם לא תשיג ידו יקריב שתי תורים אחד חטאת ואחד עולה (א"ת. אינו לשון המקרא)", דמה טעם הצריך לעני עולה, והלא חטאת הוא חייב, שכן העשיר מביא כשבה או שעירה לחטאת, ולעני תיסגי בתור אחד לחטאת ותו לא. והשבתי לו, דהעשיר הוא קרוב לחטוא, וא"כ יש צד זכות לעשיר דהטבע מחייב שיחטא. אבל העני לב נשבר ורוח נמוכה הוא רחוק מהחטא, וכשיחטא יש צד להחמיר בחטאתו, לכן ריבה בקרבנו אחד לחטאת ואחד לעולה להורות שחטאו קשה יותר מהעשיר.

עוד אפשר, כי העני מהרהר ואומר אילו היה לי ממון הייתי מקריב שעירה או כשבה, ויהרהר בלבו על מה עשה ה' ככה, היד ה' תקצר שאהיה עשיר כאחרים, ומה חטאתי, לכן בא האלהים החפץ לזכות בריותיו וציוה שיביא עולה לכפר על הרהורי לבו על דלותו. וכבר כתב בן האבן עזרא. ובדלי דלות, הגם דשכיח יותר ויותר להתרעם עלי דלותו, אפ"ה אינו מביא עולה, דלפי קושי העניות, לא יחשוב ה' לו עון על דברים שבלבו, עכ"ל. וע' באלשיך (דברים טז: כד:יד) שכתב, דאע"ג שאמרו חז"ל (ב"ק צג. ר"ה טז) המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה, אבל אם הוא עושה בן מצער עמוק הנוגע עד הנפש, אין בו חטא כי אין אדם נתפס על צער כזה, ושומע ה' צעקתו.

לפרשת זכור. נעץ הכתוב תחילת פרשת כי תצא⁷ בסופה. כי עמלק הוא היצר הרע, והוא רצועת מרדות לישראל, ולא דברה התורה אלא כנגדו, והיא המלחמה התמידית של האדם מישראל להתגבר על עמלק.

לֹא תִשָּׁכַח. בארמית לא תמצא⁸. מלחמתך תהיה מלחמת חרמה עד שלא ימצא אצלך כל שמץ מנהו⁹, מיצר הרע.

ועל דרך הצח, הטעם במלה לֹא [תִשָּׁכַח] הוא בטפחא. לֹא תִשָּׁכַח. והטפחא היא מעין הפסקה קלה, ולא בהכרח מחוברת עם המילה שלאחריה¹⁰.

ולכן יִדְרֹשׁ לעומקו של מקרא, אם לא תבערו לעמלק כליל, אז תִשָּׁכַח, תמצאהו בד יותר ויותר. או כלך לדרך זו, אם לֹא תתן לו מקום בעולמך, אז יתקיים בד תִשָּׁכַח. תִשָּׁכַח מומנו, ותחתיו תמצא יראת אלקים. שנאמר בפרשת עמלק וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים.

וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים. פירש רש"י ולא ירא עמלק אלהים מלהרע לך. ומובא בשפתי חכמים שדייק כן מאחר ו"עוף ויגע" הם תואר, כיצד היו ישראל, ואם יֵרָא מתייחס לישראל כתואר היה צריך להיות מנוקד ב"שוא". כזה: ולא יֵרָא אלקים. ומאחר ונכתב בקמץ כפֶּעַל, וְלֹא יֵרָא, בהכרח אינו מתייחס לתואר של ישראל אלא לעמלק שלא היה יֵרָא.

ואוה"ח הק' פירש ולא יֵרָא – ישראל, מתוך שהיה עוף ויגע, ולא היה בו כח לעמוד כנגד יצר הרע המסיטו מיראת אלהים.

ויש ליתן טעם מה הכריח את אוה"ח הק' לפרש כן שישראל הוא שלא היה יֵרָא. ושמה יש לומר משום טעם הטיפחא שבמילה יֵרָא. שכן הטיפחא היא כעין הפסקה קלה, ועומדת קצת בפני עצמה. וכה יֵקְרָא: ואתה עוף ויגע ולא יֵרָא. ולעומקו של מקרא נראה לישב דבריהם על דרך המוסר, כאומרו: אם ימצא בד עמלק, וְלֹא יֵרָא "אשר לא ימצא בד עמלק, וְלֹא יֵרָא" אעמלק קאי. ובלי יראת אלקים אין לו קיום.

והוינן בה, לשיטת רש"י. מה היא יראת אלקים שהיה לכאורה ראוי לעמלק להיות, כדי לומר וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים. ויש לומר, שיראת אלקים שלו, של עמלק, כביכול, לעשות רצונו ית' להיות רצועת מרדות לישראל.

והוא אינו יודע כי כאשר יעשה יותר מכפי שְׂצוּהוּ, יֵקְרָא וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים. ואשר על כן יוטעם וְלֹא יֵרָא, בטיפחא. להיות כפירש"י או כפי' אוה"ח הק', שאינו ירא כאשר עושה יותר ממה שְׂצוּהוּ.

⁷ א"ה. הדרשה המובאת ברש"י על יפת-תואר, לא דיברה תורה אלא נגד יצר הרע.

⁸ 'תִּמְצָא' בעברית מתורגם 'תִּשָּׁכַח' בארמית. כאו מפרש ידידנו נר"ו, 'שִׁתִּשָּׁכַח' משמעה מציאה, על דרך הדרש כמובן.

⁹ לשון המקרא וְאֵלֶי דִּבֶּר יִגְבַּהּ וְתִקַּח אֶזְנִי שְׁמִי מִנְּהוּ (איוב ד, יב).

¹⁰ א"ה. הדגש במלה תִּשָּׁכַח מוכיח שמלה זו אינה מחוברת למלה שלפניה. שמעתי שבקהילה אחת בא 'ראש-ישיבה' שבעניני לשון אינו יודע 'בחיכון וביומיון', והורה לקורא לקרוא שוב את 'תשכח' בתי"ו רפויה הנשמעת כמו סמ"ך, בגלל סמיכותה למלה 'לא' שלפניה. וכמה שניסו להסביר לו שלא בטעם מפסיק, ורש"י בתחילת פרשת ראה וכו', לא עזר כלום, (כנראה בגלל חומרת זכור ש"א שהוא מהתורה). והקורא מיראת רוממות כבודו נאלץ לקרוא שוב 'לא תִשָּׁכַח'. למעשה היו צריכים להעמיד אותו במקומו ולהגיד לו שמה שהוא אומר זו טעות, ותו לא מיד.

ועל דרך הצח, ישלימו פירושיהם זא"ז, שעל כן תבוא הטיפחא: לומר שהיא כברכת יצחק לעשו: וְהָיָה כְּאִשֶּׁר תִּרְיֶד וּפְרִקֶתָּ עָלָיו מֵעַל צִנְאָרְךָ (בראשית כז, מ). ופירושו כעין נוטריקון: תרי"ד – כאשר תראהו יורד ביראת שמים ופרקת עולו. שכאשר ישראל אינו ירא הרי עמלק רצועת מרדות. וכאשר עמלק אינו ירא, הרי תמחה את זכרו. ובכך משלימים פירושי רש"י ואוה"ח הק' זה את זה.

תן לחכם ויחכם-עוד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהגטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים

כתובת: info@maanelashon.org

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכותבים ☺